

To: [redacted] [redacted] [redacted] @rivm.nl
 From: [redacted] [redacted] ([redacted])
 Sent: Mon 3/29/2021 1:48:05 PM
 Subject: RE: UPDATE Media-analyse vaccinatiepaspoot
 Received: Mon 3/29/2021 1:48:16 PM

Yes, thanks ☺

Van: [redacted] [redacted] <[redacted]@rivm.nl>
 Verzonden: maandag 29 maart 2021 15:14
 Aan: [redacted] [redacted] [redacted] ([redacted]) <[redacted]@minvws.nl>; [redacted] [redacted] <[redacted]@minvws.nl>; [redacted] [redacted] ([redacted]) <[redacted]@minvws.nl>; [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] <[redacted]@minvws.nl>
 CC: [redacted] [redacted] <[redacted]@rivm.nl>
 Onderwerp: FW: UPDATE Media-analyse vaccinatiepaspoot

TKN. Gezien onderstaande analyse van VWS komt denk ik dat jullie deze wel bekend is, maar "better save than sorry" *.

Groeten,

[redacted]

From: [redacted] [redacted] <[redacted]@rivm.nl>
 Sent: maandag 29 maart 2021 15:04
 To: [redacted] [redacted] <[redacted]@rivm.nl>; [redacted] [redacted] <[redacted]@rivm.nl>; [redacted] [redacted] <[redacted]@rivm.nl>
 Cc: [redacted] [redacted] <[redacted]@rivm.nl>; [redacted] [redacted] <[redacted]@rivm.nl>
 Subject: UPDATE Media-analyse vaccinatiepaspoot

Dag [redacted]

Tkn. Hierbij een media-analyse van VWS over het vaccinatiepaspoot van vandaag.

Groet, [redacted]

2. Vaccinatiepaspoot in samenhang met CoronaCheck

* Uit het mediabeeld en de discussie op social media blijkt nog steeds dat er onvoldoende kennis is over het doel van een vaccinatiepaspoot. Hoewel in wat mindere mate, geldt nog steeds dat een 'vaccinatiebewijs' op één hoop wordt gegooid met een testbewijs en gepositioneerd als 'het enige ticket naar meer vrijheid'. De rol van testen daarbij lijkt ver weg. De nuance van een vaccinatiepaspoot als onderdeel van een groter, breder plan naar meer vrijheid, raakt *lost in translation*. Hierdoor wordt het vaccinatiepaspoot ineens een stuk meer beladen en is het vatbaar voor het frame van indirecte dwang: "Zonder spuit geen Lowlands, Arena of Concertgebouw!" Daarbij komt nog de overall focus op vaccineren als zowel het toegangskaartje uit de algehele crisis (lange termijn), maar ook uit de lockdown (korte termijn). Het 'gesprek' over het vaccinatiepaspoot zal daardoor lastiger worden. Complicerende factor daarbij blijft de rol van D66 die eerder een plan voor een vaccinatiepaspoot had 'gekaapt'. Het is de vraag in hoeverre dit in de formatiegesprekken weer gaat oppoppen. (Meer politieke partijen kunnen 'het terugkrijgen van meer vrijheid' proberen te gaan claimen.) In vergelijking met twee weken geleden, speelt dit thema echter nog nauwelijks.

* Ook anders dan twee weken geleden is de 'buzz' over het thema: die is momenteel ver weg, zie hieronder de activiteit op social media, welke flink is gedaald na 11 maart.

* Wat wel hetzelfde is, is het gebruik van verschillende benamingen, elk met een eigen inhoudelijke betekenis, lading en connotatie: vaccinatiepaspoot, vaccinatiebewijs, coronapaspoot, inentingspas, inentingsbewijs. De Europese discussie over een Digital Green Pass doorkruist de begripsopbouw van het vaccinatiepaspoot in Nederland en maakt de 'verwarring' compleet over wat het vaccinatiepaspoot nu precies is.

* Eerder is geconstateerd dat uitleg over de CoronaCheck-app kan helpen in het helder krijgen wat die app behelst en hoe die zich verhoudt tot een vaccinatiepaspoot. De Fieldlabs dragen bij aan de bekendheid van de CoronaCheck alsook aan meer helderheid over het vaccinatiepaspoot. In de reflectie op het Fieldlab-evenement van vorig weekend zoomen media echter vooral nog in op de 'beleving' van het evenement zelf: ze concluderen dat het 'oude normaal' snel weer vertrouwd aanvoelt. Er is wat minder aandacht voor de CoronaCheck-app zelf. Volkskrant benoemt de zorgen die er zijn rond privacy. En Bits of Freedom stelt dat een app als deze de ongelijkheid en uitsluiting in de samenleving doet toenemen.

Pagina 4 van 4

* Privacy First zegt vandaag (26 maart) dat het wetsvoorstel corona-testbewijzen de 'privacy onder druk zet'. Volgens Privacy First vormt het wetsvoorstel een zware inbreuk op talloze grondrechten en mensenrechten, waaronder het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer, de lichamelijke integriteit en de vrijheid van beweging in combinatie met andere relevante

mensenrechten zoals het recht op deelname aan het culturele leven, het recht op onderwijs en diverse kinderrechten zoals het recht op recreatie. Verder stelt Privacy First dat het verplichten van een 'gezondheidsbewijs' om aan een groot deel van het maatschappelijk leven deel te nemen, in strijd is met het recht op privacy en de bescherming van persoonsgegevens. Ook heeft de stichting nog vragen over welke gegevens worden opgeslagen, waar, door wie en wat er zal kunnen worden uitgewisseld. "Waarom kunnen testuitslagen onnodig lang (5 of zelfs 20 jaar) worden bewaard?", is nog één van de onbeantwoorde vragen. Privacy First roept het kabinet op om het wetsvoorstel niet in te dienen. Mocht dit toch gebeuren overweegt de stichting om naar de rechter te stappen.

* 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e (UMCG) en 5.1.2e (RUG) laten deze week weten het 'zonde' te vinden dat de CoronaCheck-app alleen wordt ingezet voor evenementen en niet in het onderwijs. "Terwijl er in het onderwijs veel meer behoefte is aan veiligheid door testen en zo'n app." Volgens 5.1.2e en 5.1.2e is er juist behoefte aan extra testen in het onderwijs omdat daar veel nieuwe besmettingen vandaan komen. Daar is echter nog te weinig voor geregeld. "Waarom laat je niet alle leraren twee of drie keer per week testen?", vraagt 5.1.2e zich af. Beiden vinden bovendien het Fieldlap-experiment zaterdag in de Johan Cruijff Arena in Amsterdam 'de verkeerde boodschap in deze tijd', en een 'riskant experiment' in een tijd dat de besmettingen weer oplopen.

In de bijlage een media-analyse over het vaccinatiepaspoort (in samenhang met het coronapaspoort en de CoronaCheck-app). Het is een uitgebreid stuk geworden, dus hieronder alvast kort de belangrijkste bevindingen.

+++++

Belangrijkste observaties

- Uit het mediabeeld en de discussies op social media blijkt dat er nog onvoldoende kennis is van wat het exacte doel is van een vaccinatiepaspoort. Te vaak wordt een 'vaccinatiebewijs' op één hoop gegooid met een testbewijs en gepositioneerd als 'het enige ticket naar meer vrijheid'. De rol van testen daarbij lijkt ver weg. De nuance van een vaccinatiepaspoort als onderdeel van een groter, breder plan naar meer vrijheid, raakt *lost in translation*. Hierdoor wordt het vaccinatiepaspoort ineens een stuk meer beladen en is het vatbaar voor het frame van indirecte dwang: "Zonder spuit geen Lowlands, Arena of Concertgebouw!"
- Voor de begripsopbouw van wat een vaccinatiepaspoort precies is, helpt het niet dat in de berichtgeving – en in het verlengde daarvan de gesprekken op social media – verschillende termen door elkaar heen worden gebruikt, elk met een eigen inhoudelijke betekenis, 'lading' en connotatie: vaccinatiepaspoort, vaccinatiebewijs, coronapaspoort, CoronaCheck, vaccinatie-app, inentingspas, en nog wat varianten. "Waar hebben we het nu eigenlijk over?" is een vraag die boven de markt lijkt te hangen in de discussie in de media.
- Hoewel de minister veelvuldig wordt geciteerd om uitleg te geven over de inzet van een 'bewijs van niet-besmettelijkheid' en de rol daarbij van een vaccinatiepaspoort, blijft er ruis ontstaan over hoe dat dan precies zit. Hoe verhoudt een negatieve coronatest zich tot wel of niet gevaccineerd zijn bij het versoepelen van maatregelen voor mensen? Ook al komen citaten van De Jonge op veel plekken naar voren wanneer hij uitlegt dat "we geen vaccinatieplicht willen; mensen moeten zich niet gedwongen voelen om zich in te laten enten", blijkt toch uit de reacties dat deze niet voldoende zijn geland. Mensen koppelen gevaccineerd zijn aan meer vrijheden en stellen, ondanks de uitspraken van De Jonge hierover, dat het gaat om een (indirecte) vaccinatieplicht. Men lijkt het bredere verhaal met een rol voor een negatieve coronatest niet te kunnen plaatsen.
- Dat zie je ook op social media terugkomen. Tegenstanders plaatsen de plannen vooral in de hoek van verplichting vanuit de overheid en zijn daartegen gekant. Uit de vragen die via webcare en burgerbrieven bij VWS binnenkomen, doorklinkt ook veel onduidelijkheid over een vaccinatiepaspoort en welke 'consequenties' eraan zijn verbonden: "Mag ik straks zonder vaccinatiepaspoort nog wel naar een festival?" Die vraag staat symbool voor meer vragen die mensen hebben en waar hun zorgen liggen.
- Een complicerende factor is de politieke context die in de berichtgeving een rol is gaan spelen nadat D66-lijsttrekker Sigrud Kaag een plan voor een 'vaccinatiebewijs' heeft omarmd, of heeft 'gekaapt' (afhankelijk aan wie je het vraagt). Media berichten over de wrevel die zou zijn ontstaan bij de VVD en het CDA over het 'verkiezingsgedrag' van D66. Die politiek komt media ook wel 'goed uit' gezien de kritiek op een vaccinatiepaspoort vanuit coalitiepartner CU. Het is weer een thema waar media de twee (demissionaire) coalitiepartijen tegenover elkaar kunnen plaatsen. Dit verengt de discussie wel weer, vergelijkbaar met de discussie rond de CoronaMelder waarbij het lange tijd vrijwel alleen maar ging over privacy en andere aspecten werden ondergesneeuwd.
- Maar ook ruimte voor wat andere politieke partijen van de plannen vinden. Die hebben nog een aantal kanttekeningen bij het voorstel van Kaag. In de politiek is de grootste zorg dat de invoer van een 'coronapaspoort' zou leiden tot een (indirecte) vaccinatieplicht. Deze zorg wordt ook gedeeld door 5.1.2e 5.1.2e van de ChristenUnie, Kees van der Staaij van de SGP en Thierry Baudet van Forum voor Democratie. Zij verschijnen op verschillende momenten in de (sociale) media om die vragen (en kritiek) te uiten.
- Uiteraard volop reacties uit het veld die moeten gaan werken met de 'praktische uitvoering'. Reacties vanuit de horeca-, evenementen- en reisbranche gaan voornamelijk over wat zij noemen een *vaccinatiebewijs* dat toegang moet geven tot 'meer vrijheden'. Ze interpreteren de plannen dus breder dan het vaccinatiepaspoort. Op de mogelijke invoering hiervan zijn niet alle branches direct over-enthousiast. De evenementen- en reisbranche ziet wel de mogelijkheden van een vaccinatiebewijs. Als dit de route is naar meer mogelijkheden, dan verwelkomen ze dit. De KHN is echter 'voorzichtig positief', maar is ook van mening dat de horeca los van vaccinaties veilig open kan. Alle branches zijn het er over eens dat vaccinaties niet verplicht moeten worden gesteld; een negatieve test moet net zo goed toegang tot dezelfde vrijheden geven, menen zij.
- Uit verschillende opiniepeilingen en polls blijkt dat Nederlanders verdeeld zijn over de invoering van een vaccinatiepaspoort. Uit gegevens van het Kieskompas blijkt dat 46% voor het weren is van ongevaccineerden in, bijvoorbeeld,

horecagelegenheden. Uit gegevens van de StemWijzer blijkt dat 57% voor een vaccinatiebewijs bij evenementen is. In Telegraaf's Stelling van de dag geeft 42% van de respondenten aan voorstander te zijn van een vaccinatiepaspoort voor reizen binnen Europa. De stellingen over het vaccinatiebewijs worden daarnaast als belangrijk gezien door de deelnemers. Zo stond de stelling over het vaccinatiebewijs bovenaan in de top 5 van onderwerpen die gebruikers extra belangrijk vinden bij de StemWijzer. NB: uit de vraagstelling van sommige peilingen en polls zit wel enige 'richting' in die zin dat ze een directe link leggen tussen een vaccinatiepaspoort (of -bewijs) en concrete vrijheden van mensen. Ook een teken dat de volledige nuance van een vaccinatiepaspoort binnen het geheel van maatregelen die genomen kunnen worden om mensen meer vrijheden te geven, ontbreekt.

- De discussie over de rol van een vaccinatiepaspoort wordt ook internationaal gevoerd. Op het wereldtoneel blijkt de discussie over de rol van een vaccinatiepaspoort veelal te gaan over en vaccinatiebewijs, omdat de discussie erg is gelinkt met het vliegverkeer (toerisme); temeer ook omdat een negatieve PCR-test al gebruikt wordt door de reisbranche. Zo is er druk vanuit de Zuidelijke Europese landen om niet "weer een zomer zonder toeristen te moeten hebben". De vraag die daarbij speelt, is in hoeverre de vaccins voldoende bescherming bieden tegen de diverse mutaties én in hoeverre je nog besmettelijk bent na vaccinatie. In Zweden en Denemarken, maar ook in Oostenrijk is de discussie breder en gaat ook over de inzet van een vaccinatiepaspoort om toegang te krijgen tot niet-essentiële winkels en evenementen. Het 'Israëliëse model' wordt veelvuldig aangehaald. Tot slot een meer ethische discussie over de verdeeldheid die met een vaccinatiepaspoort zou groeien tussen 'Noord' en 'Zuid': eerst 'kapen' de rijke westerse landen 'alle' coronavaccins en nu gaan zij ook nog eens bepalen welke 'privileges' daaraan gekoppeld zouden moeten worden.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is verzonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. Het RIVM aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

www.rivm.nl De zorg voor morgen begint vandaag

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. RIVM accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

www.rivm.nl/en Committed to health and sustainability